
"studia Socjologiczne"

Przegląd Socjologiczny / Sociological Review 15/2, 154

1961

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

cone lub poddane krytyce z takimi to a takimi motywacjami, tamto natomiast zostało zaadaptowane przez panujące w ośrodkach akademickich szkoły i jest do dziś uważane za trwały dorobek socjologii" (s. 262).

Przy okazji warto sprostować błędną informację zawartą w zdaniu, od którego zaczyna się recenzja Z. Baumana. Zdanie to brzmi: „Jest to pierwsza książka polska, zawierająca słowo socjologia w tytule, a nie w podtytule i w jego rzeczownikowym, a nie przymiotnikowym wariancie” (261). Jeżeli pominiemy dawniejsze czasy — *System socjologii* Ludwika Gumplowicza ukazał się w 1887 r. — i ograniczymy się do lat powojennych, to zdanie to jest również nieprawdziwe. Tej wartości książki z tytułem *Socjologia* rzeczywiście po wojnie nie było. Wyraz socjologia miała jednak w tytule J. S. Bystronia *Socjologia* (wyd. 3, 1947) bardzo pożyteczna jako „Wstęp informacyjny i bibliograficzny”, jak ją autor określił w podtytule. Wyraz socjologia miała również w tytule próba podręcznika socjologii ks. Franciszka Mirka pt. *Zarys socjologii* (1948, ss. 740).

„STUDIA SOCJOLOGICZNE”

Pierwszy numer kwartalnika „Studia Socjologiczne”, wydawanego przez Instytut Filozofii i Socjologii PAN, zawiera następujące artykuły: S. Ossowski, Stanowiska i szkoły; J. Hochfeld, Marksowska teoria klas: próba systematyzacji (I); J. J. Wiatr, Materializm historyczny a warunki społeczeństwa socjalistycznego; A. Malewski, Rozdźwięk między uznawanymi przekonaniem i jego konsekwencje (Analiza teorii dysonansu poznawczego L. Festingera); S. Nowak, Prawa ogólne i generalizacje historyczne w naukach społecznych; H. Malewska, Rytualna religijność, rygorizm moralny i surowość w wychowaniu; A. Pawełczyńska, O grupach młodocianych przestępców; Z. Gostkowski, Fluktuacje poczytności dzienników w latach 1956—1957 na Opolszczyźnie jako wskaźnik zainteresowania i preferencji wśród publiczności prasowej; M. Ossowska, Zmierzch ethosu purytańskiego w Stanach Zjednoczonych; J. Kubin, Niektóre czynniki warunkujące skuteczność masowego oddziaływania, M. Hirszowicz, Socjologiczna teoria państwa: trudności i szanse. Ponadto zeszyt zawiera w dziale „Materiały” sprawozdania z przeprowadzonych badań oraz dział recenzji i kroniki życia naukowego.

W STULECIE URODZIN EMILA DURKHEIMA (1858—1917)

Stulecie urodzin Emila Durkheima, obchodzone w 1960 r. przez Sorbonę, znalazło również wyraz na łamach periodyków socjologicznych („Revue française de sociologie” Janvier-Mars 1960, i inne). Teorie Durkheima i jego miejsce w rozwoju socjologii francuskiej i światowej przypomniał Jerzy Szacki w artykule *Emil Durkheim* („Argumenty”, 18 czerwca 1961). Nie jest to tylko artykuł okolicznościowy, ale jeden z przejawów odczytywania na nowo dzieł swoich protoplastów przez socjologię współczesną. Nie tylko w Polsce. Umęczona powodzeniem i matematyzacją socjologia amerykańska odczytuje na nowo rówieśników Durkheima — G. Simmela (1858—1918), Maxa Webera (1864—1920) i innych.

Z SEKCJI SOCJOLOGICZNEJ INSTYTUTU ŚLĄSKIEGO W OPOLU

W dniach 19—20 czerwca 1961 r. odbyła się w Opolu naukowa sesja Sekcji Socjologicznej Instytutu Śląskiego w Opolu. Wygłoszone zostały następujące referaty: prof. dr J. Chałasiński (Łódź) — Problem miasta w cywilizacji współczesnej; dr K. Żygulski (Łódź) — Socjologiczne studium miasta Opola; doc. dr Z. Gostkow-